

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP

MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFON.

Szerkesztőség és kladóhivatal

KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 3. sz.

A társadalom arisztokratái.

Sohasem tevékenykedtek az emberek a köz javára annyit, mint manapság. De ez csak a külső szín, az ugynevezett társadalmi szereplés miatt történik és a sok közéleti férfi, aki mindenütt ott van, ahol a jelen voltakat számon szokták tartani és az ujságba kisserkeszteni, vajmi kevés tudna rámutatni olyan alkotásra, amelyet ő kezdeményezett.

De mit beszélünk alkotásról? Beérnénk eredeti eszmékkel, sőt ötletekkel is. Azonban ez sem telik ki a közélet ugynevezett szereplőitől.

Bármerre nézzünk is, lázong a szociális érzület és ugyanakkor a másik részen dühöng az üres, eredménytelen, tökéletesen meddő tevékenység. Az ember nem tud hová lenni a rengeteg közérdektől. Mindegyiket szolgálni akarja és egyiket sem szolgálja. Amellett természetesen elhanyagolja a saját munkakörét, az otthonát, a családját és mindent, amelyen a mai, az egyénre alapított társadalmi rend nyugszik.

Ha alapjában veszszük a dolgot, akkor tényleg csakis az a munka, amely a megélhetésért, a boldogulásért folyik, a tulajdonképeni közérdek. Mert annak a munkának a gyümölcse mindenkié. És ez a munka legalább komoly, produktív munka, amely fokozza az egyéni becsvágyat. Önállóan gondolkozóvá teszi az embert és megszabadítja attól a mankótól, amelyre az örökös „közéleti tevékenység” közben támaszkodnia kell. Ez a mankó a tömeg érzés. Ez sarkalja az embereket arra, hogy mindig olyan köröket, egyesületeket, szövetkezeteket, általában gyülekezeteket keressenek fel, ahol sok ember van együtt.

Nálunk ott kezdődik a társadalmi érték, hogy valaki elnöke, titkára, igazgatója, aligazgatója, jegyzője és a többije valamelyik egyesületnek. Minél több helyütt

dicselkedhetik ilyen tiszteletbeli pozíciókkal és minél magasabb titulusokat irhat a vizitkártyájára, annál magasabb a társadalmi állása. Egyáltalán nálunk mindenki arisztokrata a társadalomban, de a szellemi élet mezején annál ritkább virág az arisztokratság. Ki az ördög törődik a tudományokkal, kinek van gondja arra, hogy önmagát művelje és a tudása, tanulása révén merítsen jogcímeket arra, hogy hozzászólhasson a közkérdésekhez, mikor annyi a társadalmi korporáció, hogy mindenkinek jut a közélet piacára kidobált címekből, rangokból? Mennyi komoly munkakedv kallódik el ebben a cimkórságban, mennyi ambiciót tör le idő előtt a meg nem érdemelt rangoskodás? És a sok „tevékenykedés” dacára is, milyen sivár, tartalmatlan, inproduktív az a közélet, ahol a címekkel teleaggatják a vagyoni és születési tekintélyeket és nem fejlesztnek az igazságos rangmegosztás kényszereszközével olyan hatalmas szellemi arisztokráciát, amelynek egyedül van joga helyet foglalni a társadalmi élet piedesztálján. Képzeldék csak el, mennyire bujnak becsvágyó emberek a könyveket, — ha az elnöki, titkári, jegyzői állások jeles szellemi tulajdonságokhoz volnának kötve a társadalmi korporációkban és milyen igaz hasznát látná ennek a válogatásnak a közügy.

Az olcsó közéleti szereplésnek egyik szánalmas kifejezése a gyülekezési mániája. Minden valamire való polgár, aki igényt tart arra, hogy az utcán mélyebben emeljenek előtte kalapot a járókelők, legalább egyszer napjában részt vesz a „jelenvoltak” díszes rovatában. Már délután négy órakor idegesek az emberek, mert az előjegyzési naptár éktelen nagy betűkkel figyelmeztet az ülésekre. Mindenki elsiet a rendes munkaköréből, hogy áldozzon a közélet oltárán. Es áldoz, de csak a jelenlété-

vel, eredeti eszmével, gondolat-tal nagyon ritkán. Mindenki azt hiszi, hogy a másikkal lesz eszméje. De nincs is erre szükség. Még azért se elnököt, se titkárt el nem csaptak, mert korlátolt volt. És még olyan gyűlés nem volt, amelyikről ügyes nótárius ne tudott volna jegyzőkönyvet szerkeszteni.

A VII-ik országos iparos kongresszus Szabadkán.

A szeptember 8., 9. és 10-én megtartandó iparos kongresszus egyre imponánsabbnak ígérkezik. Az ipartestületek egymásután tudatják a helyi végrehajtó bizottsággal, hogy a képviselőlet elfogadására kerületeik országgyűlési képviselőit is felkérték és minden oldalról igenlő választ kaptak.

Említettük már, hogy Barabás Béla dr. és Baloghy Mihály országgyűlési képviselők már megígérték, hogy ipartestületeik képviselőletében megjelennek a kongresszuson.

Ma a következő ipartestületek írtak a helyi végrehajtó bizottságnak.

A mező-csáthi ipartestület átirta, hogy a képviselőlet elfogadására felkérte Kubik Béla országgyűlési képviselőt, aki a megbízatást el is fogadta.

A nagyszombati ipartestület Veres Zoltán, a tornaljai ipartestület Putnok Mór országgyűlési képviselőket kérte föl a képviselőlet elfogadására.

A miskolci ipartestület Forster Rezsővel, a ker. betegélyző pénztár elnökével és a Borsodmegyei Lapok felelős szerkesztőjével, a margittai ipartestület Szatmári Mór országgyűlési képviselővel és a berettyó-újfalusi ipartestület Leszkay Gyula orsz. képviselővel, Tóth Sándor ipartestületi alelnökkel és Bihary János jegyzővel képviseltetik magukat a kongresszuson.

A sárospataki ipartestület írja, hogy képviselőletének elfogadására Andrassy Gyula grófot kérte föl, s reméli, hogy a gróf a kérelmet teljesíteni is fogja.

Kiküldte képviselőkül még Pásztor János alelnököt és Takács Pál ipartestületi jegyzőt.

Ezenkívül a testület külön kéri a központi bizottságtól a következő ügyek tárgyalását: az önálló vámtérület; a progresszív adórendszer behozatala; az összeférhetlenségi törvény módosítása úgy, hogy az iparos anyagi érdekeinek feláldozása

nélkül vállalhasson országgyűlési képviselői mandátumot.

* * *

Itt említjük meg, hogy nagy lelkesedést keltett az a terv, hogy a szabadkai nők Kossuth Ferencnek, a függetlenségi párt részére zászlót nyujtsanak át.

Ezen ügyben Reisner Lajosné elnöklete alatt értekezletet tartottak, s megalakították a hölgybizottságot a következőképpen:

Elnök: Reisner Lajosné, alelnökök: Merzveiler Antalné, Pietsch Ferencné, Szeghő Etelka, Petonszky Józsefné, Kovács Jánosné, Bölits Józsefné, Mamusits Jánosné. A bizottság választmányja: Nojcsek Vilma, Jaramazovics Lőrincné, Majland Györgyné, özv. Kellerné Joó Ilka, Milassin Antalné, Farkas Gizella, Kalmár Andrásné, Nojcsek Etelka, Bauer nővérek, Sreier Paula, Nánay Jolán, Mészáros Zsuzsika, Láng Simonné, Fodor nővérek, dr. Blau Gézáné, dr. Csillag Károlyné, Szende Oszkárné, Kelemen Rózsika, Szeghő Etelka, Koósz Irén, Hammang Józsefné, Matkovics Miklósné.

Az általános választói jog.

A szocialisták az egész megyében megmozdultak, hogy az általános választói jognak törvénybe iktatását követeljék. F. hó 15-én tartottak népgyűlést, melynek lefolyásáról megemlékeztünk.

Szent István napján, azaz vasárnap Ujvidéken, Zomborban, Apatinban, Csonoplán, Ó-Moravicán, Bács-Szent Ivánon, Szabadkán lesznek népgyűlések.

A szabadkai szocialdemokrata-párt szervezete ez alkalomra a következő felhívást bocsátotta ki:

Munkások!

Proletár testvérek és Polgárok!

Jöjjetek el! Legyünk mindnyájan ott, ahol tiltakozni kell az emberiség természetes joga ellen küzdő érdektársaság üzelmei ellen.

Hadd lássuk, ki a nép barátja! Hadd lássuk, ki a nép ellensége! Ne az uzsorásoknak, a kiváltságosoknak adjanak jogot, hisz az ugy is kizsákmányolt bennünket, hanem a megtestesült népnek.

Az általános titkos választói jog iktatassék soron kívül törvénybe. Semmiféle tárgyalás addig ne legyen a képviselőházban, míg a népnek az öt jogosan megillető általános titkos választói jogot törvénybe nem iktatta. A népek milliói követelését egyes hatalmi féltékenyek akadályozzák meg. Azok félnek a néptől, mert jogát, igazságát követeli.

Minden üzlet

a mely szép csinos és hatásos

reklámokat

akar az forduljon teljes bizalommal

Kladek és Hamburger

villamerőre berendezett könyvnyomdához.

Jogfosztott testvérek! Legyetek a régi gimnázium udvarában az 1905. augusztus hó 20-án, vasárnap d. e. 10 órakor megtartandó népgyűlésen melyre ezennel itt, a nyilvánosság előtt meghívjuk Varga Károly és Mukits Simon országgyűlési képviselő urakat. Had hallják meg, hogy mit kíván Szabadka népe. Mert eljött az az idő, mikor már a nép öntudatra ébredt s többé már ámitani nem hagyja magát. Mert nem lesz s nem lehet addig nyugalom, míg az általános titkos választói jogot a népek meg nem adják.

Gyáva ember, ki jogát követelni nem meri. Minden szabadság szerető elvtársnak, munkásnak, polgárnak kötelessége, hogy joga védelmére fölemelje szavát.

Legyünk testvérek mindnyájan a régi gimnázium udvarán a vasárnap, 1905. augusztus hó 20-án délelőtt 10 órakor tartandó népgyűlésen.

A helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, 1905. 18.

A mai napon egy új név került a politikai események serpenyőjébe. Koalíciós körökben portálják azt a hírt, hogy Apponyi Albert gróf vasárnapi soproni beszédében, mely elé nagy várakozással tekint a szövetséges ellenzék, szólni fog arról, hogy Széll Kálmánnak kötelessége most már részt venni a kibontakozás nagy munkájában, annál is inkább, mert az ő kormányzása óta datálódik ez a válság.

Hogy mennyiben felel meg a valóságnak ez a hír, azt ellenőrizni nem lehet, de a legteljesebb mértékben valószínűtlen, hogy Apponyi gróf vállalkoznék erre.

A koalíció köreiben egyébként alig várják a vezérlőbizottság újabb ülését, különösen mert függetlenségi oldalon nincsenek megelégedve a választási jogról kiadott taktikázó nyilatkozattal, mely annál súlyosabb, mert általános megdöbbenésre kiderült, hogy Apponyi fogalmazta azt.

Szükségesnek vélik, hogy ha a koalíció nem is, de a függetlenségi párt feltétlenül korrigálja a szerencsétlen megnyilatkozást.

Fejérváry Géza báró néhány nap múlva Ischlbe utazik és jelentést tesz a felségnek a politikai helyzetről.

A Gotterhalte ellen.

Szeged város törvényhatósága a legutóbbi közgyűlések egyikén a szegedi függetlenségi és 48-as párt elnökének, Kószó István dr.-nak indítványára, állást foglalt a Gotterhalte ellen. Azt is elhatározta, hogy köriratot fog intézni az összes megyék és városok törvényhatóságához és megkeresi ezeket, hassanak oda, hogy a törvényhatóságuk területén lévő lelkészek istentisztelet alkalmával ne vegyék igénybe a katonazenét, hogy ily módon a Gotterhalte ne keltsen az egyházi ünnepekre összeseregülő közönségben felháborodást.

A körirat a hagyományos »Kedves barátaink és atyánkfiai« megszólítással most teszi meg útját s ma Szabadkára is megérkezett.

A szegedi körirat egész terjedelmében így bangzik:

Kedves barátaink és atyánkfiai! Hazánk mindazon városában, mely valamely magyar kir. honvéd, vagy cs. és kir. közös hadseregbeli ezredparancsnokságnak székhelye, ama sajnálatos eljárás van gyakorlatban, hogy az isteni tiszteletben és egyházi körmenetekben résztvevő katonazenekar az ünnepélyesség közben a szolgálati szabályzat értelmében köteles az ugynevezett »Gotterhalte« osztrák néphymnust eljátszani.

Mínt hogy Magyarország független és más országnak alá nem vetett állam és így kétségtelen, hogy ünnepélyes alkalmaknál más ország Hymnusának játszása mélyen sérti állami önállóságunkat és e mellett honfitársaink kebelében az abszolút korszak sötét napjaira emlékeztető hatásánál fogva fájdalmas érzéseket is kelt, ugyanezért közgyűlési határozatunkból kifolyólag hazafias tisztelettel arra kérünk titeket, miszerint oda hatni sziveskedjete, hogy a törvényhatóságok területén levő plébánosok olyan Istentiszteletet és egyházi körmeneteket tartásánál, melyeknél a katonai zenekarok szolgálati szabályzataik értelmében a Gotterhaltét játszani kötelesek, a katonazenekarok közreműködését igénybe ne vegyék, hogy ily módon az említett osztrák néphymnus eljátszása mellőztessék.

A háboru.

Portsmouth, augusztus 17.

Hivatalosan jelentik: A békekövetek mai értekezletén a tizedik és tizenegyedik pontot tárgyalták. Mínt hogy a tizedik pontra a békekövetek nem tudtak megállapodásra jutni, ezt a pontot későbbi tárgyalásra tartották fenn. Véleményeltérés volt a tizenegyedik pontnál is úgy, hogy már azt hitték, hogy a békekövetek erre a pontra sem tudnak megállapodni. A tárgyalás folytatását este fél hét órára halasztották.

Páris, aug. 18.

Az Echo de Paris jelenti Pétervárról: Hír szerint Lamsdorff külügyminiszter lemond. Elhatározása állítólag a békekérdéssel függ össze. Mínt hogy gróf Lamsdorff a béke barátja, azt következtetik szándékából, hogy a béke kilátásai csökkentek.

Páris, aug. 17.

A Matin jelenti Portsmouthból, hogy az orosz misszió minden reményt feladott a béketárgyalások kedvező eredményére nézve.

Portsmouth, aug. 17.

Hivatalosan jelentik, hogy a dél-előtti ülésen nem sikerült megállapodásra jutni Japán hadikárpótlására nézve. A vita eme kérdés felett egész délelőtt tartott és végre is felfüggesztették e pont tárgyalását és áttértek a tizedik pontra, a mely az internált orosz hadihajókról szól.

London, aug. 18.

A Daily Telegraph jelenti Tokióból: Oyama tábornagy és tábornoki kara emlékiratot intézett a mikádóhoz, amelyben azt mondják, hogy a japán csapatok nehezen várják, hogy döntő csapást mérjenek az ellenségre. Az emlékirat erélyesen szót emel szigorúbb békefeltételek mellett.

Portsmouth, aug. 18.

A béketárgyalásokat este fél 7 órakor elnapolták.

Portsmouth, aug. 18.

Valószínűnek tartják, hogy a még hátralévő pontok a következő föltételeket tartalmaznak: Tizenegyedik pont: Az orosz tengeri hatalom korlátozása a Szélső Keleten. Tizenkettedik pont: A halászati jogok átadása Vladivosztoktól a Behring-tengerig terjedő orosz partvidéken.

Mindinkább világos lesz, hogy a föltételek legfontosabb pontjára nézve: Szachalin átadása és hadikárpótlás fizetése tekintetében megállapodás a következő módon jöhetne létre: Oroszország adja át Japánnak Szachalin fenhatóságát, föltéve, hogy Japán egyenlő kereskedelmi és halászati jogokat biztosítana mind a két nemzetiségű alattvalóknak és ha nem épít várakat a szigeten és nem használja fel azt katonai célokra.

Ezzel szemben Japán mondjon le a hadi kárpótlásról és elégedjék meg azzal az összeggel, amely Port-Arthur, Liaotung és kínai keleti vasut bérletéből és a százezer orosz hadifogolyért fizetendő kártérítésből befolyik.

HIREK TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadkai közkönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig. Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Augusztus 19. A szabadkai kör táncmulatsága Palicson, a Kossuth szoboralap avára.

Országos vásár. Augusztus 27 és 28-án Zomborban.

Augusztus 20. A gazdakör ünnepi lakomája a gazdakör helyiségében.

Augusztus 27. Az ipartestületi dalárda hangversenyyel egybekötött táncmulatsága a városligetben.

Szeptember 8. 9. 10. A VII. országos iparegyesületi gyűlés Szabadkán.

— **Öfelsége születésnapját** ma a szokottnál fényesebben ünnepelték meg Szabadkán. Valamennyi középületen nemzetiszínű zászló lengett, s a városháza tornyáról harangzugás hirdette a nap jelentőségét. Kora hajnalban tábori mise volt, melyen a közös hadseregbeli katonák és honvédek közösen jelentek meg. — A szent-Teréz templomban d. e. 10 órakor volt a hivatalos mise, melyen Bezeredy István főispán és dr. Biró Károly polgármester vezetésével megjelent a tisztviselői kar. Ott voltak a törvényszék, a járásbiróság, az állami hivatalnokok, a katonatisztikar, a gazdakör, az államvasuti altisztikar. A kath. istentisztelet után a gör.-keletiek templomában volt istentisztelet, melyen a hatóságok, a katonaság és az egyesületek szintén résztvettek. Este az izraelita templomban volt hálaadó istentisztelet, melyen Singer Bernát dr. főrabbi mondott szép beszédet.

— **Katonai kinevezések.** A hivatalos lap mai száma hozza a tisztképzőintézetek végzett növendékeinek kinevezését. Hadnagyokká a Teresianum katonai akadémiából Ditrich Aurél a 86. gyalogezredhez, a Ludovika akadémiából Sárkány Miklós a cs. és kir. 8. huszárezredhez, a honvéd akadémikusok közül Nagy Vilmos a 6. honvédgyalozezredhez, Tőkésy János és Ember Pál a 4. honvédhuszárezredhez lettek kine-

vezve. Hadapród tiszthelyettesekké Nagy Zoltán, Oláh János, Jung Samuel és Jablonszky Kornél a 6. honvédgyalozezredhez, továbbá Vidovszky János a 4. honvédhuszárezredhez neveztettek ki.

— **Még egy jelölt.** A szabadkai törvényszék elnöki állására naponkint megújulnak a kombinációk. Ma ismét újabb jelölt nevét hozták forgalomba. Az új jelölt dr. Gajary Béla szegedi törvényszéki bíró, Gajary Ödön és Gajary Géza fivére, aki öt esztendőn át volt a szomszédos bácsalmási járásbiróság vezetője s két év óta működik mint törvényszéki bíró.

— **A honvédség köréből.** Jakab Dezső a szabadkai 6. honvédgyalozezred kötelékébe tartozó tartalékos hadnagyot a honvédelmi miniszter saját kérelmére a honvédség kötelékéből elbocsájtotta.

— **A nyomdai munkák szállítása.** A városi nyomtatványszükségletek készítésére megtartott második árlejtés eredményét a közgyűlés megsemmisítette s ismét újabb árlejtés megtartását határozta el. Ezen közgyűlési határozat ellen a Krausz és Fischer cég, amely 47 és fél százalékos és a Kladek és Hamburger cég, mely 47 százalékos árengedménnyel tett ajánlatot [a munkálatokra, a miniszterhez felebezéssel élt. Ma érkezett le erre vonatkozólag a miniszter döntése, mely szerint a felebezések elutasításával a közgyűlés határozatát hagyja jóvá. E szerint még egy árlejtés lesz a nyomtatványszállításra.

— **Öngyilkos gyárligazgató.** Glück Gyula, a bajai vattagyár igazgatója, aki, mint mai számunkban megirtuk idegrohamában öngyilkossági kísérletet követett el, Bajáról nyert értesülésünk szerint már túl van az életveszélyen. Glück ugyanis a szójába nem pedig, mint tévesen közölték velünk, a gyomrába lőtt s a golyó az álkapocsban fenakadva, nemesebb részeket nem sértett. Ma felvitték egyik fővárosi szanatoriumba, ahol a golyót el fogják távolítani.

— **Tűz Baján.** Nagy tűz pusztított az éjszaka Baján: Horváth Rozának 15 öl hosszú háza égett le Baján. A tűz tíz órakor támadt és egy óráig tartott. Persze a tűzoltók megint hiányoztak a tűz mellől s bizony ha néhány huszár nem segít a tűzoltással vesződő három szál tűzoltónak, megismétlődhetett volna a multkori szomorú eset, mikor egy városrész majdnem teljesen hamuvá égett. Baján nagy a nyugtalanság amiatt, hogy a tűzoltóság, dacára a megismétlődő tűzveszedelmeknek, — még mindig nincs kellőképpen szervezve.

— **Vesztett ember a kórházban.** A legborzasztóbb betegségnek, amely hála Pasteur világraszóló tanulmányainak, mind ritkábbá válik, egy szerencsétlen áldozatát hozták ma be Csantavérről a helybeli közkórházba. Szalay Istvánnak hívják az immár menthetlen szánalomra méltó embert. Még május havában harapta meg egy kóbor veszett eb a kezefején s föl is szállították a Pasteur féle intézetbe, de miként most kitűnt, nem eléggé idejekorán. s bár látszólag felgyógyult s mindezideig megmentettnek hitték, a szörnyű baj előjelei tegnap mutatkozni kezdtek rajta. A kórházban azonnal teljesen elkülönített cellában helyezték el s minden óvintézkedést megtettek. — Klein Adolf osztályfőorvos és a segédorvosok mindent megtesznek, hogy a szerencsétlen ember kinszenvedéseit enyhítsék.

— **A bátor rendőr.** Izgalmas jelenetnek voltak ma délelőtt tanui a Kossuth utcai járó-kelők. Egy paraszt szekeret elragadtak a lovak s a szekéren ülő holtrészeg ember semmiképen sem tudta megfékezni a neki vadult állatokat. A következő pillanatban felborult volna, vagy valamelyik falhoz verődött volna a szédületes sebességgel rohanó jármű, ha egy dicséretreméltó közrendőr, a 28-as számú, halálmegvető bátorsággal a lovak elé nem veti magát s eképen a veszélyt el nem hárítja. Néhány méternyire még őt is magukkal vonszolták a lovak, de végre mégis sikerült azokat megfékeznie s a közönség hangos elismerése mellett irányította a kocsit a város házára.

— **A Rádics-féle betörés.** Rendőrségünk legujabb sikere a Rádics-féle betörés tettesének kinyomozása. László Géza kapitány az éjjel Szolnokra utazott s már ma táviratilag tudatta, hogy a tettest, Holdas Antal csizmadia segédet a szolnoki ügyészségtől holnap Szabadkára szállítja. A nagystílusú betöréses lopás részleteiről itt fogják a kézrekerült tettest kihallgatni.

— **Megharapta a ló.** Stoff Antal tompai lakos ma délelőtt egy fiatal csődört vezetett a helybeli Lányi-féle korcsmahelyiség udvarán levő istállóba. A szilaj állatot csak nagy erőmegfeszítéssel bírta féken tartani egész a korcsma kapujáig, ott azonban a megvadult csődör a legény melléhez kapott és a mellbimbót és a körülötte levő hust leharapta. A mentők vették ápolás alá a súlyosan sérült embert s azután a kórházba szállították.

— **Ha jól és olcsón akarjuk szükségletünket beszerezni, cipő, kalap, fű öltönyök, uri és női divat cikkekben,** úgy forduljunk, a jóval **magnagyobbított Versenyáru üzlethez Szabadka, papucs piac.**

Összetépte a járgány kereke.

A gabonatermes betakarításának idején mind gyakoriabbakká válnak a halálos kimenetelű szerencsétlenségek.

A legtöbb és legsúlyosabb balesetek okozói a gépek, melyeket már ugyyszólván a legkisebb gazdaságokban is felhasználnak a mezei munka egyszerűsítésére.

Egétő szükségként kezd mutatkozni a kötelező munkásbiztosítás behozatala, miáltal a véletlen szerencsétlenség áldozataivá esett egyénekért némi kárpótlásban részesülhetnének a földhöz ragadt hátramaradtak.

Városunk területén a gazdasági munka néhány heti ideje alatt már több többé-kevésbé súlyos kimenetelű baleset fordult elő, melyek között a mai egyike a legszerencsétlenebb kimenetelűeknek.

A sándori külváros belterülete volt a szerencsétlenség színhelye. Özv. Szébenyi Ferencné házában udvarán, Brandt Tóni gépész egy járgánnyal nyomtatta Varga Imre betakarított gabonáját.

Két leány hordta el a gép mellől a polyvát s egyikük, Harmat Matild, egy 16 éves leány közel került a járgány kerekéhez, mely egy óvatlan pillanatban elkapta a leány szoknyáját s egy perc müve volt, hogy a szerencsétlen teremtés a kerék roncsoló küllőinek áldozatává lett.

A másik leányon kívül senki sem volt a közelben a szerencsétlenség pillanatában s az egyetlen szemtanu is egy velőtrázó sikoltással eszméletlenül rogyott össze a borzalmas látvány hatása alatt. Így tehát egyelőre nem állapítható meg körülményesebben, hogy mikép történt a halálos kimenetelű baleset.

A járgány kereke az áldozat fejét teljesen összeroncsolta s egyéb testrészeit is megcsonkította. A leány még néhány pillanatig élt, de még ott a helyszínen anélkül, hogy eszméletre tért volna, kiszendetett.

Pertich Ernő alkapitány a szerencsétlenség bejelentése után azonnal a helyszínére sietett és a gép üzemét beszüntette.

A holttestet beszállították a zentai temető hullaházába, ahol holnap délelőtt ejtik meg a törvényszéki boncolást.

Manlicheres rablógyilkosok.

Az a borzalmas rablógyilkosság, mely a szalárdi országúton történt, állandó izgalomban tartja az egész környéket.

Az a lelketlen kegyetlenség, mellyel a rablógyilkosok áldozatukkal végeztek, az emberiség legelfajultabb bestiáinak tünteti fel a tetteseket, a kik még mindig nem kerültek kézre.

A nyomozás eredményéről hiteles forrásból a következő tudósítást nyertük:

Tizenöt csendőr éjjel-nappal kutat és nyomoz, hogy Kovács Mihály és Porkoláb János rablógyilkosait elfogja. A vizsgálat eddig több részletet derített ki a büntény körülményeiből, de a tettesek kiléte még ismeretlen.

A büntényt követő napon kiszállt Nizsalovszky Endre vizsgálóbíró Nagyváradról és a csendőrökkel együtt a gyilkosság helyszínén két Manlicher töltényhüvelyt találtak. A farmosi gazdát és fiát tehát katonai Manlicherrel lötték agyon. Csak így magyarázható meg, hogy a fiut 250 lépésről halálosan találták.

A haramiák az ott levő fahid alatt vártak áldozataikra, négyen lehettek, mert négy fekhely nyoma maradt a hid alatt. A szekérnyomok a Jákó hodos felé letérő uton vezetnek s így erre hajtottak el a gyilkosság után a cinkosok.

A múlt hónap végén a debreceni 3. honvédgyalogezred azon a vidéken vonult át s akkor egy honvédtől ellopták a teljes felszerelését, a puskájával együtt. A tolvajokat nem sikerült kézrekeríteni, ugyanezek követtek el most a kettős rablógyilkosságot a lopott fegyver segítségével.

A szalárdi csendőrök egyébként cigányoknak gondolják a kettős rablógyilkosság elkövetőit.

TÁVIRATOK.

Az orosz forradalom.

Pétervár, aug. 18. Tegnapelőtt délután három órakor a cár parancsot adott, hogy a népképviselőtről szóló manifesztumot nyomassák ki. Az új törvény tartalmát tegnap közölték a hivatalos lap illetékes szerkesztőivel.

Pétervár, aug. 18. Baku város borzasztó jeleneteknek a színhelye. Irtózatossá vérrengés folyik. Tatárok és oroszok, kiket a hatóság fegyver-

zett fel, az örmények közt hallatlan vérfürdőt rendeznek.

Pétervár, augusztus 18 (Saját tudósítónktól). Kertsből és környékéről zsidó menekülők érkeztek ide kik azt beszélnek, hogy ott nagy és véres zsidó üldözés készül.

Vasuti szerencsétlenség.

Norfolk, (Virginia) augusztus 18. Az Atlantic Coast Line egy személyvonatának mozdonya és három kocsija az Erzsébet-folyó hidján kisiklott. A kisiklott kocsik áttörték a hid korlátját és belezuhantak a folyóba. 12 ember ottveszett és mintegy 60 megsebesült. Az áldozatok legnagyobb része néger.

Összeszurkált csendőrök.

Torda, aug. 18. Mezőcikud, tordaranyosmegyei községben Kovács Imre és Rzsinka csendőrök fölszólitották a korcsmában mulató oláh legényeket, hogy hagyják abba a táncot. A legények engedelmeskedtek, de a koromsötét éjszakában a csendőrök után mentek és leütötték őket. Azután az eszméletlenül fekvő csendőröket vasvillákkal megszurkálták és bottal össze-vissza verték Kovács Imre csendőrőrsvezetőnek az állát szurták át vasvillával. A súlyosan megsérült csendőröket a marosvásárhelyi kórházba szállították, de alig van remény arra, hogy fölépüljenek. Másnap egy csendőrhadbíró és egy csendőrhadnagy ment Mezőcikudra s két oláh legényt, akik társaikat fölbujtították, letartóztatták.

Elpusztult szigetek.

Sidney, aug. 18. Arról az orkánról, amely június 30 án a Marschallszigeteken dühöngött, ideérkezett hírek jelentik, hogy a Jaluit szigeteket a vihar teljesen elpusztította. Miután az orkán elült, vizár ömlött el a vidéken. Sok ember, köztük egy európai esett áldozatul.

REGÉNY CSARNOK.

A HÁREMNO.

Irtá: Dugovich Imre. 7

— Csak gunyolódjék, grófnő. Igaz, nem tagadom, az éjjel álmatlanságomat ábrándok szövésével akartam elnyomni. De vannak idők, mikor valami sejtelmes vágy fog el az ismeretlen boldogság után s ilyenkor kint a csillagos végtelenségben valami titokszerű irt találunk a sejtelmes vágy égetése ellen.

A pacirta énekével vetekedő kacagással felelt Olga grófnő.

— Még ez is. Erről az érzelgős oldaláról nem ismertem eddig. Kár, hogy a gitárok és a trubadurok kimentek a divatból; az éjjel gyönyörködhettem volna szívének ömlengéseiben.

Kálmán barna arcát elfutotta a pir, a szemeiből villám cikázott Olga felé; de a másik pillanatban visszanyerte önuralmát, s Máté felé fordulva szólalt meg:

— Agrófnők talán megengedik, hogy leporoljátok magatokat Máté bátyám, s azután ebédhez üljünk. Délután egy kis megbeszélni valóm lesz veletek.

— Főlsleges az udvariaskodás,

igy is jól néznek ki, tiltakozott Olga. Máté bácsi, adja a karját, s vezessen az elétkozott várt pótoló nádfedeles házba, majd bemutatom a tantenak.

A következő pillanatban már Máté karjába kapaszkodott, s vezette a házba, természetesen találva, hogy a többiek ellenmondás nélkül kísérik. A küszöbön kiabálva figyelmeztette az eddig láthatatlan migrenes tanteját.

— Tante, jönnek a csoda hirnökei. Így azután, mikor a második alacsony szobába kerültek, a tante már eléjük libeggett. A bemutatkozás után, a tante az unalomról kezdett panaszkodni, melyet a pusztaság keltett a lelkében.

— Pedig, ha megismerné a pusztá vonzó erejét, sohasem hagyná el, kezdé Máté. A pusztá a hűség anyja, a legszebb emberi erényé grófnő.

— Ah, ah, Máté bácsi, csipegett Olga, a tante nem szereti a célzásokat.

Most meg a tante szemei szórtak Olga felé villámokat, de Olga mozgékonyasága túltett a villámok gyorsaságán. Hanem a társaság mosolyát ez az ingerlő játék sem fojthatta el. A tante legjobban tette, hogy hallgatott, mintha Olga megjegyzését nem is hallotta volna. Végre is Máté sietett a tante segítségére.

— Higyje meg Olga grófnő, a puszták végtelensége csodásan fejleszti a hűséget. Nem csak az emberben, hanem még az állatokban is. Tapasztalatból beszélek

— Halljuk a tapasztalatot, mert csak így illusztrálva érdekes a felállított tétel, fordult dévajkodva Máté felé Olga.

— Volt nekem, kérem egy kutyám meg egy kakasom, folytatta a daliás férfi zavartalanul, a legkomolyabb arccal félbeszakított beszédét. A két állat ugy összeszokott, hogy egymás nélkül boldogtalanoknak érezték magukat. De hát végtére is az állat rendeltetését ki nem kerülheti. Egy szép napon a hűség iránt érzéketlen szakácsné lenyakazta a kakast, s levesnek kifőtt csontjai és husa az asztalra került. A kutyámnak az ebéd fölött hizelegni szoktam; a csontokat a kezemből kapja. A kakas csontjával is kedveskedni akartam vele. Amint a csontot a szájához közeli-tem, az én kutyám fájdalomosan vonítani kezdett, megszagolta, a szájába vette a csontot, s azután maga elé tette, s lefeküdt eléje. A dolog meglepett, nem tudtam mire vélni. A kakas husából is megkínáltam, de ezt is maga elé tette, s szinte könyezett fölötté. Vagy öt perc múlva felugrott, az ajtóhoz szaladt, s kikéredzkedett. Most már a kíváncsiság sem hagyott pihenni. Fölkeltem, kinyitottam az ajtót. A kutya, mintha üzték volna, beszaladta az udvart, a kertet, a szérüst, s szinte meglátszott rajta, hogy a kakast keresi. Félőrai örüti keresés után visszajött a szobába, ahonnan akkor már kivitték a kakas földi maradványait. Az én Toppom utánnuk a konyhába, s addig vonított, míg a kakas csontjait meg nem kapta. Ezeket azután gyöngéden a szájába fogta, kivitte a kertbe, elásta, s ő maga fölétük fektet. Két napig nem evett, s még egy hét múlva is mindig eljárt megboldogult pajtásának a hamvai fölé busulni.

Folyt. köv.

Felelős szerkesztő:
DUGOVICH IMRE
Laptulajdonosok: **AZ ALAPÍTÓK**
Szerkesztőségi és kiadóhivatali
telefon szám: 62.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér Vastag betűből 6 fillér Legkisebb hirdetés 30 fillér

Eladó ház. Fűszerkereskedésnek vagy kocsmanak igen alkalmas ház, mely át 2 szoba, konyha, pince és szükséges mellékhelyiségből, jutányosan eladó. Bővebbet IV. kör, Párdics-utcz 348. szám alatt.

Varró leányok figyelmébe. Tanuló leányt keresek honvéd ruha elkészítéséhez. Aki már a varrásban jártassággal bír előnyben részesül. Cim Fazekas János férjiszabó VI. kör, Tompa-u.

Intelligens uri házban 2 tanuló látásra felvétetik. Cim a kiadóhivatalban.

Kereskedelmi végzett önyvelő, ki az írógép is teljes jártassággal bír, bár mily irodai alkalmas ást keres. Cim a kiadóhivatalban.

Főtérhez közel egy nagyobb udvari helyiség, mely alkalmas ipartelepnek kerestetik. Cim a kiadóban.

Vesz használt tankönyveket regényeket és zeneműveket az Antikvárium könyvkereskedés Szabadkán szemben a gymnasiummal. A világhírű „Progress” cigaretta hüvely főraktára Nikotin men es egyptomi papir 100 hüvely egy doboz csak 9 kr., a legfinomabb egy doboz csak 11 kr. Levélpapir, írószersz. Irodai felszerelések bámulatos olcók. Kölesön könyvtár havi díja 30 kr egyedül az Antikvárium könyvkereskedésében. Képes levelező lapok nagy választékban csak 1 kr drbja az Antikváriumba.

Nősülni óhajt egy önálló műhelylyel és a háztartáshoz szükséges teljes berendezéssel bíró szabadkai iparos Ajánlatok iparos czimmal a kiadóhivatalba kéretnek

Két elegánsan BUTOROZOTT SZOBA esetleg istálóval,

a Kossuth-utca közelében

azonnal kiadó

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kosár- és Zsák-jegyeket

elszakíthatlan cartonból

bármily színben és alakban készít

Kladek és Hamburger

könyvnyomdája.

Helyiség-változtatás folytán a gimnáziummal szemben levő dr. Blum-féle házban két üzlethelyiség

együtt vagy külön-külön és az udvarban egy

nagy raktár,

mely műhelynek is alkalmas,

f. évi november hó 1-től kiadó.

Értekezhetni **Kertész Albertnál** ugyanott.

A honvéd-laktanya mellett egy négyszobás uri-lakás mellékkellyiségekkel **SIPOS KÁROLY** házában nov. 1 re kiadó.

Eladó szőlő.

A várostól gyalog negyed órányira fekvő 7¹/₂ kapa

halasi szőlő

főképen olasz rizling és csemegével beültetve és teljesen karózza, rajta egy lakházzal és budárházzal,

szabadkézből eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Gyümölcs és szőlő

csomagolópapir

gyári árban

kapható

Kladek és Hamburger

könyvnyomdájában.

Nagy üzlethelyiség a Batthyány-utczában kiadó.

Cim a kiadóhivatalban.

Amerika Utazás Kavából minden szombaton
Francia Linie.

Kényelmes, gyors utazás, kitünő ellátás borral és liqueörrel. — Utazási jegyek minden állomásra, az összes amerikai vasutvonalakra, eredeti árakban. Bővebb felvilágosítást nyujt díj- és bérmentesen:

Francia Linie Bécs,
— IV., Weyringergasse 8.

HIRDETÉSEK

Bácsmegyei Képes Naptár

részére jutányos árban

felvétetnek a

Bácsmegyei Képes Naptár kiadóhivatalában:

KLADÉK és HAMBURGER

könyvnyomdája

Szabadkán, edény-piac.

Üzlet kiárusítás!

Értesitem a t. vásárló közönséget, hogy a raktáron levő összes áruimat egészben vagy részben

minden elfogadható árban kiárusítom.

A raktár áll: Szövet szoknya, blouse, karton, zephir, batist, mos- és szövet-pongyolák, gyermek-ruhák, női ing és kötenyek, továbbá szövet, mos és batist kelmék, melyet méter számra is igen olcsón elárusítok. A n. é. közönség b. pártfogását kérve, vagyok

tisztelettel

Faragó M.

(Edénypiac.)

Eladó szőlő-telep.

Halason, a Pirtói vasuti megállótól 20 percnyire

egy szőlő-telep eladó.

Szőlőterület 20 m. hold, külön gyümölcsös 5 m. hold, az egész 65 m. hold. Értekezhetni

Dr. Hermann Ferenc orsz.-gyül. képviselőnél Halason.

Két deák egy szerb uri családnál teljes ellátásra

felvétetik. — Czime lapunk kiadóhivatalában.

Nagy bolthelyiség,

mely esetleg két üzlethelyiségnek is alkalmas,

I. kör, Eötvös-u., a jelenlegi ügyvédi kamara épületében,

november 1-től kiadó.

Bővebbet

dr. Szudárevich Benedek

ügyvédnél.

Ma már minden ember tudja, hogy a világhírű

Valódi Növény Essencia-Fluid

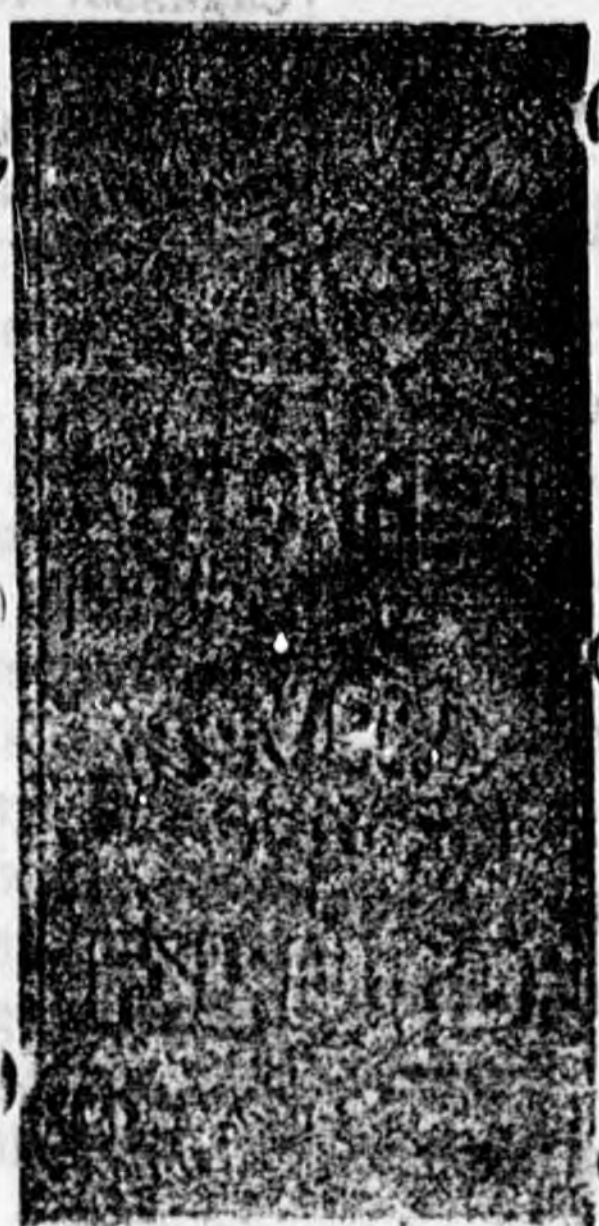
csak „KATONA-féle” „K. A.” védjeggyel!

Ovakodjunk tehát hatás nélküli külföldi utánzatok megrendelésétől és kérjünk határozottan csak egyetlen valódi gyártmányu KATONA-féle igazi Növény Essencia-Fluidot, mely 12 üveg 4 kor., 1 üveg 40 fillér.

Minden olyan FLUIDOT, melyen nem áll rajta Katona név, vissza kell utasítani, mivel hamisított.

Kapható Budapesten: Török József gyógyszerháza; Szabadkán: Katona Agoston gyógyszerész Csernovits-utca; Wachsmann Jenő gyógyszerész Széchenyi-tér; Zalán Béla droguistás Kossuth-u; ifj. Hoffmann József gyógyszerháza III. kör Zimonyi-ut.

Megvizsgálva és véleményezve!

Ma már minden ember tudja, hogy a világhírű

Valódi Növény Essencia-Fluid

csak „KATONA-féle” „K. A.” védjeggyel!

Páratlan — nélkülözhetetlen — elérhetlenül megbízható nagy gyógyhatású házi gyógyszer. Gyorsan gyógyít minden gyomor rendelleniséget, megszüntet gyomor- és hasgörcsöt. Kitünő szer minden gyengeségben, étvágytalanságban stb. Gyorsan étvágyat gerjeszt, így a test erőfokozódását — a test súlyának növekedését idézi elő, az egész idegrendszert megerősíti. Mint külszer, fényesen bizonyult köszvénynél csuznál, tagszaggatásnál stb.-nél.

Megvizsgálva és véleményezve!